

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ

Οι δύο (σχεδόν) φίλοι

Οι ομοιότητες και οι διαφορές τους

Του ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

Ετών 47

Υπουργός Εξωτερικών της Ελλάδος

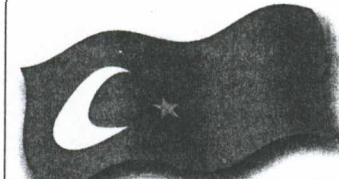
Ο κ. Γιώργος Παπανδρέου γεννήθηκε το 1952 στο Σεν Πολ της Μινεσότα στις ΗΠΑ. Τέλειωσε το γυμνάσιο του King City στο Τορόντο του Καναδά και πήρε το πρώτο του πανεπιστημιακό δίπλωμα από το Κολέγιο Amherst λίγο έξω από τη Βοστώνη. Έχει επίσης πάρει δύο διπλώματα MASTERS από το πανεπιστήμιο Harvard και το LSE στο Λονδίνο. Εξελέγη για πρώτη φορά βουλευτής Αχαΐας το 1981 ενώ το πρώτο του κυβερνητικό πόστο ήταν το υπουργείο Πολιτισμού την περίοδο 1985-87. Υπέρβηκε δύο φορές ως υπουργός Παιδείας και από τον περασμένο Φεβρουάριο ανέλαβε τη θέση του υπουργού Εξωτερικών. Είναι παντρεμένος με την κ. Αντα Παπανδρέου και έχει δύο παιδιά.

ΙΣΜΑΗΛ ΤΖΕΜ

Ετών 59

Υπουργός Εξωτερικών της Τουρκίας

Ο κ. Ισμαήλ Τζεμ γεννήθηκε το 1940 στην Κωνσταντινούπολη. Αποφοίτησε από το περίφημο γυμνάσιο της Ροβερτίου Σχολής και κατόπιν σπούδασε νομικά στη Λωζάννη και κοινωνιολογία στο Παρίσι. Άρχισε να δημοσιογραφεί το 1963 και κατόπιν εξελέγη πρόεδρος της Τουρκικής Ένωσης Δημοσιογράφων ενώ τη διετία 1974-75 διηύθυνε την κρατική ραδιοτηλεόραση (TRT). Έχει εκλεγεί τρεις φορές βουλευτής από το 1987. Το 1995 ανέλαβε τη θέση του υπουργού Πολιτισμού και από το 1997 τη σημερινή του θέση. Έχει συγγράψει πολλά βιβλία αλλά είναι υπερήφανος για μία συλλογή φωτογραφιών με τον τίτλο «ΕΠΟΧΕΣ», την οποία συνθέτει να δίνει δώρο στους προσκεκλημένους του. Είναι παντρεμένος με την κ. Ελβίν Τζεμ και έχει δύο παιδιά.

Αν όλα πάνε καλά στο Ελσίνκι το επόμενο διήμερο, μην εκπλαγείτε αν δείτε την επόμενη Τετάρτη ή Πέμπτη την ελληνική σημαία να κυματίζει έξω από την αίθουσα VIP του αεροδρομίου της Αγκυρας. Η αφορμή; Η επίσκεψη του υπουργού Εξωτερικών κ. Γιώργου Παπανδρέου στην τουρκική πρωτεύουσα. Ο άνθρωπος που θα τον υποδεχθεί στην πίστα του αεροδρομίου, ο υπουργός Εξωτερικών κ. Ισμαήλ Τζεμ, θα είναι ο συνοδός του σε ένα περίπλοκο ταγκό που ξεκίνησε τον περασμένο Ιούνιο και συνεχίζεται ως σήμερα. Στο Ελσίνκι όμως θα κριθεί, μάλλον οριστικά, αν πρόκειται για ένα δονκακωτικό ταγκό χωρίς αποτέλεσμα ή για την αρχή μιας νέας εποχής στις ελληνοτουρκικές σχέσεις.

Τα ονόματα Παπανδρέου - Τζεμ είναι α-polίτως συνυφασμένα με το ελληνοτουρκικό «ρομάντζο» των τελευταίων μηνών. Στα κυβερνητικά γραφεία της Αγκυρας το «αστέρι» που κυκλοφορεί είναι ότι στο Ελσίνκι θα κριθεί «αν ο κ. Τζεμ θα είναι ο πρωθυπουργός ή ακόμη και πρόεδρος της Τουρκίας στο μέλλον ή ένα ανερχόμενο αστέρι που βυθίστηκε στις αβεβαιότητες του Αιγαίου».

Αυτές τις ημέρες οι δύο υπουργοί μιλούν ακόμη και 2-3 φορές την ημέρα στο τηλέφωνο, είτε στα φορτά τους είτε από τα γραφεία τους. Μόλις, για παράδειγμα, ο κ. Παπανδρέου διάβασε τη δήλωση του κ. Τζεμ στην εφημερίδα «Μιλέτ», του τηλεφώνησε για να εκφράσει την ικανοποίησή του και να του μεταφέρει το κλίμα τις ανακοινώσεις που θα εξέδιδε σε λίγη ώρα. Βασικό αντικείμενο των συζητήσεών τους τις τελευταίες ημέρες είναι το πώς θα αποτρέψουν «γκάφες» ή «επιθετικές χειρονομίες» που θα μπορούσαν να χαλάσουν το κλίμα εν όψει της κρίσιμης συνόδου του Ελσίνκι. Οι κινήσεις τους μοιάζουν με κομμάτι καλά σκονοθετημένης χορογραφίας. Την Τρίτη το πρωί ο κ. Τζεμ κάνει μία θετική - για τις ελληνικές διαθέσεις - δήλωση, το βράδυ την επικροτεί ο κ. Παπανδρέου με γραπτή δήλωση και την επόμενη παίρνει την πίσσα ο κ. Τζεμ στο συνέδριο του αντίστοιχου τουρκικού ΣΕΒ (TUSEAD) και δηλώνει ότι «η ΕΕ πρέπει να απελευθερώσει την Ελλάδα και την Τουρκία από τον κίνδυνο μιας αντιπαράθεσης».

Ο κ. Τζεμ έχει άλλωστε εκμυστηρευθεί στον συνομιλητή του ότι φοβάται τη διεκδικητική εχθρότητα (power struggle) στο εσωτερικό της Αγκυρας. Ο ίδιος έχει καταφέρει να καθαρίσει τη γραφειοκρατία του υπουργείου του από τους πολύ σκληρούς εκφραστές της πολιτικής του παρελθόντος. Χαρακτηριστικό είναι ότι προορίζει για Νο2 τον σημερινό υφυπουργό κ. Λευλόγλου, τακτικό συνομιλητή του έλληνα πρέσβη στην Αγκυρα κ. Γιάννη Κοραντή και χειριστή των ελληνοτουρκικών εκκρεμοτήτων. Έλληνας διπλωμάτης διηγήτο πώς ο κ. Τζεμ επενέβη σε 1-2 κρίσιμες στιγμές στις διαπραγματεύσεις για τις ενέα συμφωνίες που είναι σχεδόν έτοιμες προς υπογραφή, όταν σκληροί τούρκοι διπλωμάτες επικειρούσαν να προκαλέσουν αδιέξοδο θέτοντας παράλογους όρους.

► Κατά γραφειοκρατών

Τόσο ο κ. Τζεμ όσο και ο κ. Παπανδρέου έχουν δυσανεξία στη γραφειοκρατία των υπουργείων τους καθώς συχνά δεν ενήμερώνουν υπηρεσιακά στελέχη για το τι ακριβώς συζητούν μεταξύ τους. Και οι δύο έχουν επίσης καταστήσει πρακτική τους τις κατ' ιδίαν συναντήσεις χωρίς την παρουσία διπλωματών καριέρας.

Τίποτε δεν προδικάζει πριν από λίγους μήνες ότι οι κκ. Παπανδρέου και Τζεμ θα καλλιεργούσαν μια εντελώς ιδιαίτερη σχέση και ότι θα έδιναν τον δικό τους βηματισμό στην προσπάθεια βελτίωσης των ελληνοτουρκικών σχέσεων. Ο κ. Παπανδρέου το είχε προσηλώσει - με ολέθρια αποτελέσματα - σε συνεργασία με τον σκληρό υφυπουργό Εξωτερικών κ. Ονούρ Οϊμέν.

Οι σχέσεις των δύο χωρών έφτασαν στο ναδίρ τους με την υπόθεση Οτσαλάν αλλά η Αγκυρα ανέπτυξε με ανακούφιση με την αποχώρηση του κ. Θεόδωρου Πάγκαλου από την οδό Ζαλοκώστα. «Μας είχε πει κλέφτες

και βιαστές» ανέφερε πρόσφατα τούρκος διπλωμάτης «και είχε ειρωνευτεί τον πλέον ήπιο υπουργό μας, τον κ. Γκιουνεσάι, χαρακτηριστικά τον υπέροχο ανατολίτη τζέντλεμαν». Οποιοι γνωρίζουν την τουρκική ελληνική χούμφορ και ευαισθησία σε προσβολές, καταλαβαίνει πόσο ανακούφιση προκάλεσε η ανάληψη του υπουργείου Εξωτερικών από τον μελίσιο κ. Παπανδρέου.

Ο κ. Τζεμ πήρε πρώτος την πρωτοβουλία των κινήσεων μετά το επεισόδιο Οτσαλάν με μία τυπική, ψυχρή επιστολή προς τον κ. Παπανδρέου τον περασμένο Μάιο με την οποία του πρότεινε τη σύναψη συμφωνίας για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας. Ο κ. Παπανδρέου πέρασε τρεις εβδομάδες συσχεπόμενος με τους στενούς του συνεργάτες προκειμένου να καταλήξει σε μία απαιτητική επιστολή, η οποία προκάλεσε ευχάριστη έκκληση στην Αγκυρα. Ο Έλληνας υπουργός πρότεινε, πέραν των άλλων, μία προσωπική συνάντηση με τον κ. Τζεμ στη Νέα Υόρκη.

► Η προσωπική σχέση

Από εκεί άρχισε μία προσωπική σχέση εμπιστοσύνης η οποία επέτρεψε τον ελληνοτουρκικό διάλογο και βοήθησε τη θεαματική αναθεμελίωση των σχέσεων Αθήνας - Αγκυρας μετά τους σεισμούς. Ανθρώπινο χαμηλών τόνων και οι δύο, θεωρούνται οι πλέον εξαγωγίμιμοι πολιτικοί της κάθε χώρας. Ο ένας πρόέρχεται βέβαια από μικροαστική οικογένεια του Ικονίου, ο άλλος από πολιτικά δυναστεία με πολυπόθητο brand name για την ελληνική πολιτική αγορά.

Η άνοδος του κ. Τζεμ στο τουρκικό πολιτικό στερέωμα είναι ένα σχετικά πρόσφατο φαινόμενο. Η δημοτικότητα του έχει ενισχυθεί από τις αρχές του 1999 και θεωρείται ότι θα αυξηθεί ακόμη περισσότερο αν πετύχει την τουρκική υποψηφιότητα για την ΕΕ στη σύνοδο του Ελσίνκι. Οι φίμες στα κυβερνητικά γραφεία της Αγκυρας θέλουν τον πρωθυπουργό κ. Μπουλέντ Ετζέβι ενδολεημένο για το 59χρονο υπουργό είναι τόσο δημοφιλής και έτοιμος να εισπράξει όλο σχεδόν το όφελος από ένα ευρωπαϊκό «ΝΑΙ». Οι σχέσεις τους είναι τυπικές και ο κ. Τζεμ προτιμά να επισκέπτεται τον πρόεδρο κ. Τζεμρέμ και να συζητά μαζί του τις σημαντικές αποφάσεις που αφορούν την ΕΕ και την Ελλάδα. Επίσης συνθίζει να επισκέπτεται αθόρυβα το γενικό επιτελείο και να παίρνει την άτυπη έγκριση του στρατηγού κ. Χουσεϊν Κιμρίκογλου για κάθε χειρισμό.

Αν οι κκ. Παπανδρέου και Τζεμ έχουν ένα κοινό στοιχείο, αυτό είναι οι πολλοί εσωκομματικοί αντίπαλοι καθώς και οι σκληροί επικριτές τους από τις στίλες των εφημερίδων. Ο κ. Παπανδρέου αντιμετωπίζεται ως ισχυρός δελφίνος για τη διαδοχή του κ. Σημίτη από τον υπουργό του που θα ήθελαν να τον βλέπουν να παραπατάει, ενώ ο κ. Τζεμ θεωρείται ένεο σόμα στο κόμμα του κ. Ετζέβι αλλά και είσιου επικίνδυνος παίκτης για την πρωθυπουργία. Στις επιθέσεις που δεχεται έχουν τελευταία προστεθεί τα σχόλια του πρώην πρωθυπουργού κ. Μεσοού Γιλμάζ ο οποίος βλέπει το όνειρο της επιστροφής του στην πρωθυπουργία να απομακρύνεται προς όφελος του κ. Τζεμ.

Οι κκ. Παπανδρέου και Τζεμ έχουν ακόμη πολλές νάρκες να ανακαλύψουν στον δρόμο που επέλεξαν. Αν το Ελσίνκι πια καλά, το bonus και για τους δύο θα είναι μεγάλο. Αν όχι, το μόνο που θα μπορούν να κάνουν είναι να αποκαλέσουν αλληλοειδίους «σκληρότατους διαπραγματευτές» και να περιηγηθούν τις ζημιές τους με την ελπίδα ότι μετά τις ελληνικές εκλογές το ταγκό τους μπορεί να ξαναρχίσει. Όπως και να έχει το πράγμα και οι δύο πάντως μπορεί σύντομα να παρακαθίσουν στην απονομή του βραβείου Ιππεκτί στον κ. Τζεμ. Θα είναι, όπως ή άλλως, μία στιγμή που θα απολαύσουν ο γιος ενός έλληνα πρωθυπουργού που επένδυσε πολιτικά στη σκληρότητα έναντι της Τουρκίας και ο εαδέλφος του δολοφονηθέντος τούρκου δημοσιογράφου, στη μνήμη του οποίου θεοπίστηκε το βραβείο.

Ο φάκελος Ελσίνκι στις σελίδες Α6-8

ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ > *Κ. Σημίτης: Εμμένουμε για να επιτύχουμε το καλύτερο δυνατό*
> *Ενδείξεις σύγκλισης αργά χθες τη νύχτα* > *Ολα τελειώνουν σήμερα*

Μαραθώνιος επαφών και διαβουλεύσεων

ΕΛΣΙΝΚΙ. Ένας μαραθώνιος επαφών και παρασκηνιακών διαβουλεύσεων, ο οποίος περιλάμβανε διαδοχικές ανταλλαγές κειμένων και εναλλακτικών διατυπώσεων για όλα τα επίμαχα ζητήματα της διαπραγματεύσεως που βρίσκεται σε εξέλιξη με επίκεντρο την αναγνώριση της τουρκικής υποψηφιότητας, συνηχίζονταν ως αργά χθες το βράδυ στο Ελσίνκι.

Τόσο ο πρωθυπουργός κ. Κώστας Σημίτης και όλη η ελ-

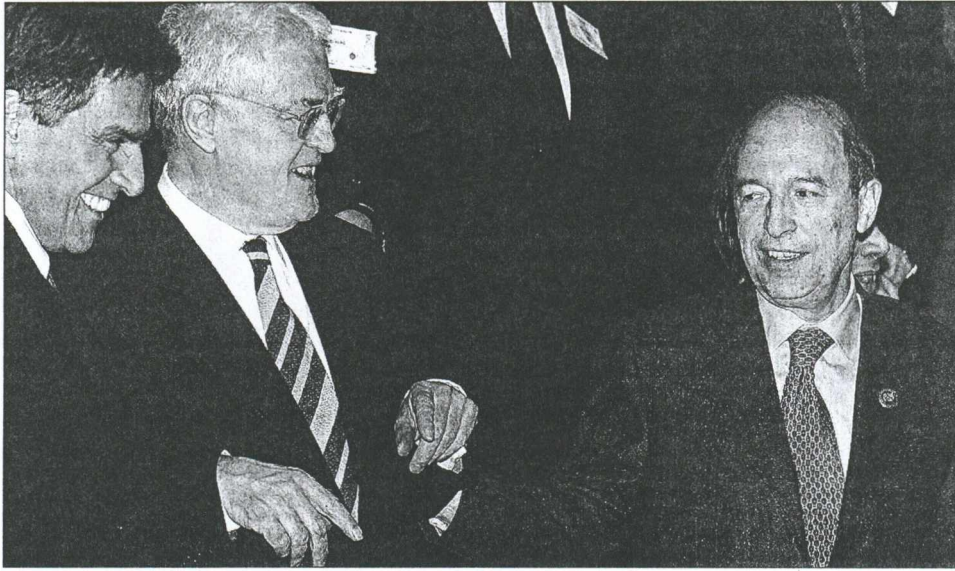
Αποστολή
ANNY ΠΟΛΙΜΑΤΑ

ληνική αντιπροσωπεία όσο και οι αξιωματούχοι της φινλανδικής προεδρίας δεν ήταν σε θέση να δεσμευθούν γύρω από το τελικό αποτέλεσμα, αλλά άφηναν παράλληλα να διαφανεί ότι οι πιθανότητες ενός αδιέξοδου απομακρύνονταν.

«*Συνεχίζουμε τη διαπραγμάτευση, συνεχίζουμε τις συζητήσεις με τη φινλανδική προεδρία και με άλλες κυβερνήσεις των χωρών-μελών για να πετύχουμε αυτό το οποίο θεωρούμε σωστό. Μία λύση στα προβλήματα της διευρύνσεως που να εξασφαλίζει τη συμφέρουσα της χώρας αλλά και εκείνα της ΕΕ για ομαλή λειτουργία*» δήλωσε ο Πρωθυπουργός αμέσως μετά την πρώτη ιδιαίτερη συνάντηση που είχε χθες με τον φινλανδό ομόλογό του και προεδρεύοντα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου κ. Πάαβο Λίπονεν.

Από την πλευρά του ο φινλανδός υφυπουργός Εξωτερικών κ. Αλεξ Αάλτο, αναφερόμενος στις διαβουλεύσεις γύρω από την αναγνώριση της τουρκικής υποψηφιότητας και στην πρώτη συνάντηση Σημίτη - Λίπονεν, εξέφρασε την πεποίθησή ότι «*σημειώνεται πρόοδος, αλλά χρειάζεται ακόμη πολλή δουλειά*». Παρά τον βομβαρδισμό ερωτήσεων που δέχθηκε, κυρίως από την πλευρά τούρκων δημοσιογράφων, ο εκπρόσωπος της προεδρίας υπήρξε ιδιαίτερος προσεκτικός στις απαντήσεις του, επαναλαμβάνοντας ότι «*στόχος των προσαθμένων που καταβάλλονται είναι η αναγνώριση της τουρκικής υποψηφιότητας κατά τρόπο αποδοκτό από όλα τα κράτη-μέλη της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων βεβαίως και της Ελλάδας*».

Η πρώτη συνάντηση Σημίτη - Λίπονεν διήρκεσε δύο περίπου ώρες, ενώ λίγο αργότερα ακολούθησε συνάντηση του Πρωθυπουργού, του υπουργού και του αναπληρωτή υπουργού Εξωτερικών κκ. Γ. Παπανδρέου και Χρ. Ροκφύλλου με τον αρμόδιο για την Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ) της ένωσης κ. Χαβιέ Σολάνα και τον εκπρόσωπο της προεδρίας για τον συντονισμό των θεσεων κ. Τζάκομπ Μπλόμπεργκ, η οποία μάλιστα επαναλήφθηκε με την ίδια σύνθεση, αργά το βράδυ,

Ο αυστριακός καγκελάριος **Β. Κλίμα** (αριστερά), ο γάλλος πρωθυπουργός **Λ. Ζοσπέν** (στο κέντρο) και ο ελληνός πρωθυπουργός **κ. Κ. Σημίτης** στην αναμνηστική φωτογραφία αμέσως μετά τη συνάντηση των ευρωπαίων σοσιαλιστών στο Ελσίνκι

μετά το δείπνο των σοσιαλιστών ηγετών.

Στη διάρκεια των συναντήσεων αυτών αντιλλάγησαν διάφορες εναλλακτικές φόρμουλες διατυπώσεων γύρω από τα επίμαχα θέματα της διαπραγματεύσεως (αποδοχή της υποχρεωτικής δικαιοδοσίας της Χάγης για τη διευθέτηση των διαφορών, απρόσκοπτη συνέχιση και κατάληξη των ενταξιακών διαπραγματεύσεων της Κύπρου, χωρίς να τίθεται ως προϋπόθεση - αλλά και χωρίς να υποτιμάται - το στοιχείο της επίλυσης του πολιτικού προβλήματος και η διασφάλιση

μιας πραγματικής και όχι εικονικής υποψηφιότητας για την Τουρκία), ανάμεσα στην ελληνική αντιπροσωπεία και την προεδρία, η οποία βρισκόταν σε διαρκή επαφή με τους υπόλοιπους εταίρους, κυρίως τους Γάλλους και τους Βρετανούς και - πιθανότατα - με την Τουρκία.

Το συμπέρασμα από τις μαραθώνιες αυτές επαφές - οι οποίες θα επαναληφθούν τις πρώτες πρωινές ώρες σήμερα, με στόχο να υπάρξει ένα πρώτο συνθετικό αποτέλεσμα ώστε να μην ξεκινήσουν από μηδενική βάση οι συζητήσεις που

θα έχουν εν ολμεία οι αρχικοί κρατών και κυβερνήσεων των «15» σήμερα το πρωί - είναι ότι η διαπραγμάτευση προχωρά, έστω με αργούς ρυθμούς και ότι διαπιστώνεται «*σύγκλιση απόψεων και στα τρία θέματα που θέτει η Ελλάδα*» κατά τη χαρακτηριστική περιγραφή αρμόδιου διπλωματικού παράγοντα.

Σύμφωνα με κυβερνητικό αξιωματούχο, «*στόχος δεν είναι απλά η σύγκλιση αλλά η αποδοχή των θέσεων μας*», η οποία όπως σημείωσε «*διαπιστώνουμε ότι είναι εφικτή, παρά τη σκληρή και επίπονη*

προσπάθεια που προϋποθέτει». Η φινλανδική προεδρία από την πλευρά της φιλοδοξεί να «*κλείσει*» τις διαπραγματεύσεις γύρω από το θέμα αυτό ως σήμερα το μεσημέρι, ώστε να υπάρξουν και τα απαραίτητα χρονικά περιθώρια για να εξετάσει η Αγκυρα το αποτέλεσμα και να αποφασίσουν οι κκ. Ετζεβίτ και Τζεμ αν θα έρθουν τελικώς στο Ελσίνκι.

Προς τον σκοπό αυτό το Υπουργικό Συμβούλιο θα συνεδριάσει σήμερα το απόγευμα και γι' αυτό η τουρκική κυβέρνηση περιμένει με αδημονία τα αποτελέσματα του Ελσίνκι.

ΛΙΠΟΝΕΝ

Δεν είμαστε μακριά από την εξεύρεση συμβιβαστικής λύσης

ΕΛΣΙΝΚΙ. «*Δεν είμαστε μακριά από την εξεύρεση συμβιβαστικής φόρμουλας και ενδεχομένως το μεσημέρι να έχουμε θετική κατάληξη επί του θέματος της υποψηφιότητας της Τουρκίας*». Αυτό δήλωσε τις πρώτες πρωινές ώρες σήμερα ο πρωθυπουργός της Φινλανδίας και προεδρεύων του συμβουλίου της ΕΕ κ. Πάαβο Λίπονεν κατά τη διάρκεια συνέντευξης Τύπου που έδωσε λίγο μετά το δείπνο των ευρωπαίων σοσιαλιστών στο Ελσίνκι. Ο κ. Λίπονεν τόνισε ότι στην παρούσα φάση οι διαπραγματεύσεις γίνονται στο πλαίσιο των «15» και δεν εμπλέκεται η Τουρκία. Τόσο ο φινλανδός πρωθυπουργός όσο και ο **Ρούντολφ Σάμπινγκ**, πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Σοσιαλιστικού Κόμματος, ανέφεραν ότι η ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας θα εξαρτηθεί από την ίδια και από τις προσαρμογές που θα καταβάλει τόσο στον τομέα του εκδημοκρατισμού όσο και της βελτίωσης των σχέσεων της με την Ελλάδα. Κατάληγοντας, ο κ. Λίπονεν υπογράμμισε ότι «*όλα τα κράτη-μέλη της ΕΕ επιθυμούν να δώσουν ευρωπαϊκή προοπτική στην Τουρκία*».

> Τοποθετήσεις

Το ζήτημα της αναβάθμισης της Τουρκίας σε υποψήφια χώρα μπορεί να είναι το μείζον πρόβλημα της Συνόδου Κορυφής του Ελσίνκι, η προοπτική ένταξης όμως της Τουρκίας στην ευρωπαϊκή κοινότητα δεν προκαλεί ενθουσιασμό στις ευρωπαϊκές πολιτικές δυνάμεις. Το συμπέρασμα αυτό εξαγάγει τόσο από τις χθεσινές συναντήσεις στο Ελσίνκι των ιδρυτών των ευρωπαϊκών σοσιαλιστών αλλά και του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος όσο και από τις δηλώσεις της προεδρίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κυρίας **Νικόλ Φοντέν**. Από πλευράς Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος δεν ετάρχη με «*πολιτικό ζήτημα*», κατέστη όμως σαφές από τον πρόεδρό του κ. **Βίλ Μαρτίνς** ότι η Τουρκία θα πρέπει να εκπληρώσει τα κριτήρια της Κοπεγχάγης, καθώς και τις αποφάσεις της Συνόδου Κορυφής του Λουξεμβούργου. Η αναφορά αυτή ικανοποίησε τον πρόεδρο της ΝΔ κ. **Κ. Καραμανλή** που εκζήτησε όπως χθες τη ΝΔ στη σύνθεση του ΕΑΚ.

Μ. ΣΠΗΘΟΥΡΑΚΗΣ

Περιμένουν τα αποτελέσματα για να προχωρήσει ο διάλογος για το Κυπριακό

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ. Η εφημερίδα «Νιου Γιορκ Τάιμς» με χθεσινή της ανταπόκριση από την Κωνσταντινούπολη εκτιμά ότι «*είναι επευχχέει συναίνεση*» για την αναγόρευση της Τουρκίας σε υποψήφια χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σημειώνοντας ότι «*ο καλύτερος τρόπος για να ενθαρρύνουν την αλλαγή σε αυτή τη χώρα είναι να της προσφέρουν την προοπτική του μέλους της ΕΕ*». Από το 1997, που ήταν η τελευταία φορά όταν οι ευρωπαίοι ηγέτες εξέτασαν την τουρκική αίτηση για ένταξη, «*πολλά έχουν αλλάξει*» υποστηρίζει η εφημερίδα. «*Η Τουρκία έχει κάνει μέτρια βήματα για τη βελτίωση των επιδόσεων της στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ο αγώνας της εναντίον των κουρδών ανταρτών έχει ατονήσει μετά τη σύλληψη του ηγέτη του Αμντουλλάχ Οσαλάν. Και το σημαντικότερο τέλος, έγινε φιλικότερη με την Ελλάδα, τον παραδοσιακό της εχθρό*».

Αποδίδοντας πληροφορίες σε διπλωματικές πηγές από το Ελσίνκι, επισημαίνεται ότι «*προσπαθούν να συντάξουν ένα σχέδιο απόφασης το οποίο θα χαρακτηρίζεται μεν την Τουρκία ως υποψήφια χώρα, αλλά με γλώσσα που να ικανοποιεί την Ελλάδα*».

Ανταπόκριση
Π. ΠΑΝΑΠΤΟΥ

Παράλληλα, δημοσιεύονται και οι πρόσφατες δηλώσεις του τούρκου πρωθυπουργού, **Μπουλέντ Ετζεβίτ**, ότι «*η Τουρκία δεν έχει καμιά πρόθεση συμβιβασμού, ούτε στο ζήτημα του Αιγαίου ούτε σε αυτό της Κύπρου. Όλοι πρέπει να γνωρίζουν ότι η χώρα μας έχει και άλλες εναλλακτικές λύσεις, πέρα από την ΕΕ*», ενώ παρατίθενται και οι απόψεις του προέδρου, **Σουλεϊμάν Ντεμιρέλ**, ότι «*το λεπτό ζήτημα εδώ είναι αν είμαστε μέρος της Ευρώπης, η οποία θα πρέπει να λάβει μια θεμελιώδη απόφαση. Δεν μπορεί να απαντήσει με μισή καρδιά*». Τέλος, τονίζεται ότι «*αν η Τουρκία γίνει επίσημα υποψήφια χώρα, θα πρέπει να κάνει σαρωτικές πολιτικές και οικονομικές μεταρρυθμίσεις, προκειμένου να εκπληρώσει τις προϋποθέσεις για την πλήρη ένταξη στην ΕΕ*», προσθέτοντας ότι ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα στο Ελσίνκι «*η Τουρκία δεν πρόκειται να γίνει σύντομα μέλος της ΕΕ*». Εν τω μεταξύ, ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών σκόπευσε «*ψηλά τα χέρια*» και περιμένει τα αποτελέσματα της Συνόδου Κορυφής στο Ελσίνκι, για να δει αν θα προχωρήσει η διαδικασία στο Κυπριακό. Αξιοσημειώτως

του ΟΗΕ ομολόγησε ότι οι εκ του σύμφωνοι συνομιλίες είναι εξαρτημένες από την απόφαση που θα ληφθεί στη Φινλανδία, ενώ στη Νέα Υόρκη διαφαιίνεται πλήρης αδιέξοδος. Ο **Κόφι Αναν** είχε χθες Εξχωριστές συναντήσεις με τον πρόεδρο της Κύπρου, **Γλαύκο Κληρίδη**, και τον τουρκοκύπριο ηγέτη, **Ραούφ Ντενκτάς**, οι οποίες κράτησαν μόνο τριάντα λεπτά η καθεμία. Αντιπρόσωπος Εένως χώρας που παρακολούθησε από κοντά τις εξελίξεις ομολόγησε ότι είναι «*μεγάλο το κόστος που κοστίζει τις δύο πλευρές*». Ο τουρκοκύπριος ηγέτης ισχυρίστηκε χθες ότι δεν είχε ποτέ πια θα εγκατέλειπε τις εκ του σύμφωνοι συνομιλίες σε περίπτωση που δεν αναβαθμιστεί η Τουρκία σε υποψήφια χώρα για ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Από την άλλη, όμως, πρόσθεσε ότι δεν είναι αν θα παραμείνει στις συνομιλίες ανεξάρτητα από τις εξελίξεις, και σύμφωνα με πληροφορίες μας είναι έτοιμος να εγκαταλείψει τη Νέα Υόρκη και στην περίπτωση που η ΕΕ αποφασίσει την απρόσκοπτη ενταξιακή πορεία της Κύπρου. Το ψήφισμα, πάντως, για την εξάμνη ανανέωση της θητείας της Ερηνευτικής Δύναμης στην Κύπρο αναμένεται να εγκριθεί τη Δευτέρα ή την Τρίτη, ώστε να μεσολαβήσει η Σύνοδος Κορυφής στο Ελσίνκι.

Φερχόιγκεν: Η Αγκυρα είναι έτοιμη για τη διεύρυνση

Την αγωνία του για την ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας εκφράζει ο επίτροπος αρμόδιος για θέματα διεύρυνσης κ. Γκ. Φερχόιγκεν σε συνεντεύξεις του που δημοσιεύθηκαν χθες στις γερμανικές εφημερίδες «Ντι Βελτ» και «Ντι Τόιτ». Ο επίτροπος δήλωσε ότι «η Τουρκία δεν θα μπορούσε να περιμένει αιώνια» να της ανοίξουν οι πόρτες της Ευρώπης και συμπλήρωσε πως «αν δεν δώσουμε στην Αγκυρα μια σαφή προοπτική, η Τουρκία θα χαθεί για τη Δύση». Ο κ. Φερχόιγκεν εκτίμησε ότι «η Τουρκία

είναι έτοιμη για τη διαδικασία της διεύρυνσης», αντίθετα με τις άλλες εν δυνάμει υποψήφιες χώρες, όπως η Κροατία ή η πΔΜ, οι οποίες δεν έχουν λύσει ακόμη τα συνοριακά προβλήματά τους και τα προβλήματα ενόπτιας. Ερωτηθείς για τους φόβους που εκφράζονται μήπως μεταφερθεί ένας «εσωτερικός πόλεμος», αν προχωρήσει η ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ, ο επίτροπος υποστήριξε ότι «η ΕΕ δεν επιθυμεί κάτι τέτοιο και δεν θα εγκαταλείψει την ελπίδα να υπάρξει μια λύση σε αυτή τη σύγκρουση».

Την αγωνία του για την ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας εκφράζει ο επίτροπος αρμόδιος για θέματα διεύρυνσης κ. Γκ. Φερχόιγκεν σε συνεντεύξεις του

ΔΗΛΩΣΕΙΣ ➤ «Να μη δοθεί ευκαιρία σε αυτούς που επιδιώκουν το κλίμα σύγκρουσης»

Τουρκία: η πνευματική ηγεσία κάνει έκκληση στην Ελλάδα

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ. Με συγκρατημένη αισιοδοξία αντιμετωπίζει η Τουρκία τη Σύνοδο Κορυφής στο Ελσίνκι, παρά τις «προειδοποιήσεις» του υπουργού Εξωτερικών κ. Ισμαήλ Τζεμ ότι δεν θα ήταν «εθνική καταστροφή αν δεν αναγνωριστεί (η Τουρκία) ως υποψήφια στο Ελσίνκι». Η πνευματική ηγεσία της χώρας αντιμετωπίζει ωστόσο διαφορετικά την κρίσιμη συνάντηση του Ελσίνκι, και με επικεφαλής τον συγγραφέα κ. Ορχάν Παμούκ, απευθύνει έκκληση «προς τους οπαδούς της φιλίας και της ειρήνης στην Ελλάδα να μη δώσουν ευκαιρία στους οπαδούς της εχθρότη-

Ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κ. Ρ. Πρόνι (δεξιά) με τον Τούρκο υπουργό εξωτερικών κ. Ι. Τζεμ. Πολύ θα ήθελαν και οι δύο να δουν την Τουρκία να εξασφαλίζει την υποψηφιότητά της στο Ελσίνκι. Ο χρόνος θα δείξει αν τα χαμόγελα τους θα επαληθευθούν

Ανταπόκριση Α. ΚΟΥΡΚΟΥΛΑΣ

τας και της σύγκρουσης στην Τουρκία». Ο κορυφαίος τούρκος συγγραφέας λέει «το να μην αναγνωριθεί η Τουρκία ως υποψήφια - λόγω του βέτο της Ελλάδας - θα είναι πρώτα απ' όλα κακό για την Τουρκία, αλλά θα μας λυπεί και θα μείνει στη μνήμη μας για μεγάλο διάστημα ως ένας λεκός σκέσις μας». Ο πρόεδρος της Συντονιστικής Επιτροπής των μη κυβερνητικών οργανώσεων που συμμετέχουν στις επιχειρήσεις ανακούφισης των σεισμοπαθών της Τουρκίας σημειώνει ότι «η θετική στάση της ελληνικής κυβέρνησης στην υποψηφιότητα της Τουρκίας θα είναι ένα βήμα ιστορικής σημασίας». «Ελπίζουμε ότι η Ελλάδα θα κάνει μία πραγματικά ιστορική χειρονομία, στη συγκυρία αυτή που η υποψηφιότητα της Τουρκίας στην ΕΕ εξαρτάται από την ελληνική κυβέρνηση» λέει ο κ. Γιουκσέλ Σεκέλ. Ο πρόεδρος της μεγαλύτερης στην Τουρκία μη κυβερνητικής οργάνωσης, του «Κοινοβουλίου των Πολιτών του Ελσίνκι», κ. Μουράτ Μπελγκέ, αναφέρει επίσης ότι η Σύνοδος Κορυφής του Ελσίνκι είναι «φορητισμένη με τρομερή ένταση για την Τουρκία». Ο κ. Μπελγκέ ζητεί από τους εκπροσώπους της Ελλάδας να ανταποκριθούν στη συναισθη-

ματική προσέγγιση των λαών των δύο χωρών. «Τα κύματα συμπάθειας κατανόησης και αγάπης που αποκαλύφθηκαν με τους σεισμούς έχουν μεγαλύτερη σημασία από τους συμβιβασμούς και τις συμφωνίες που διαπραγματεύονται οι πολιτικές ηγεσίες» λέει. «Αν οι πολιτικές ηγεσίες προτιμήσουν τους πανάρχαιους διπλωματικούς ελιγμούς αντί των ζωντανών αισθημάτων, θα έχουν προτιμήσει την ατμόσφαιρα του ιστού της αράχνης που για χρόνια κατασκευάζουμε γύρω μας».

χρόνια κατασκευάζουμε γύρω μας, αντί της ανάταξης των ανοικτών οριζώντων» καταλήγει. Εν τω μεταξύ, πολιτικοοχολιστές επισημειώνουν ότι «οι δυσκολίες θα αρχίσουν μετά το Ελσίνκι». «Αλλά, το Ελσίνκι θα δώσει κουράγιο και ελπίδα στον τουρκόλαό» γράφει η «Σαμπάκ». «Το πρόβλημα που για χρόνια κατασκευάζουμε γύρω μας».

κρίνει τις τουρκικές κυβερνήσεις για την ακινοσία που έδειξαν στην αντιμετώπιση των ουσιαστικών ευρωπαϊκών προκλήσεων. «Η κοινωνική βούληση για την προσαρμογή στην Τουρκία στην ΕΕ υπήρχε ανέκαθεν» υποστηρίζει η εφημερίδα «Χουριέτ» και σημειώνει ότι αυτό που άλλαξε σήμερα είναι η «πολιτική βούληση», που χαρακτηρίζεται πλέον από μια πολύ πιο σοβαρή προσέγγιση των αρχών της ΕΕ. Η σημερινή κυβέρνηση δεν αντιμετωπίζει την ένταξη στην ΕΕ «ως διαφημιστικό προεκλογικό υλικό» γράφει η εφημερίδα, υπενθυμίζοντας έτσι έμμεσα την πολιτική της κυβερνήσεως της κυρίας Τανούσ Τσιλέρ, κατά την ολοκλήρωση της Τελωνειακής Ενωσης τον Δεκέμβριο του 1995.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Στρατηγική επιλογή

Του ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΑΛΑ

Η δημοσιογράφος μεγάλου ραδιοφωνικού σταθμού ανέπτυξε κάποιο πρωινό τις οικονομικές εξελίξεις της προηγούμενης μέρας. «Πρέπει, Μπάμπη, να πούμε ότι σήμερα έχουμε καλά αλλά και κακά νέα από το μέτωπο της διεθνούς οικονομίας» δήλωσε με στόμφο και προχώρησε: «Τα κακά νέα είναι ότι έπεσε χθες ο δείκτης Dow Jones στη Γουόλ Στριτ, τα κακά ότι ανέβηκε ο πληθωρισμός και αυξάνει το έλλειμμα στην Τουρκία». Δεν πρόκειται για επεισόδιο από κακόγουστο σκετς αλλά πραγματικό για συμβάν των αρχών του 1999.

Από μόνο του είναι ασήμαντο. Αν όμως το σκεφθούμε λίγο περισσότερο απεικονίζει με τον πιο έκδηλο τρόπο τη νοοτροπία με την οποία γαλουχήθηκαν γενιές ελλήνων δημοσιογράφων και πολιτικών: «Ο,τι είναι κακό για την Τουρκία, είναι καλό για μας». Καθρέφτης της ίδιας αντίληψης ο τρόπος με τον οποίο αναλύουν και συζητούν την Ελλάδα οι δημοσιογράφοι και πολιτικοί στην άλλη όχθη του Αιγαίου. Ετσι μάθαμε να γράφουμε τα ΟΝ στις ειδήσεις για «προκλητικές δηλώσεις των Τούρκων και πιέσεις στην Ελλάδα», έτσι πάει το μάτι μας σε κάθε αρνητική δήλωση Τούρκου και αγνοεί ό,τι το θετικό.

Τη δεκαετία του 1980 ένα τρίμηνα της ελληνικής ελίτ είχε υιοθετήσει την άποψη ότι «όσο πιο αποδυναμωμένη και ασταθής είναι η Τουρκία τόσο το καλύτερο για τα ελληνικά συμφέροντα». Φυσικό προϊόν της σκληρής αυτής άποψης που ονειρευόταν μία κατάρρευση της σημερινής Τουρκίας - α λα 1920 - ήταν οι τάσεις ενίσχυσης του ΡΚΚ, οι θεωρίες περί συμμαχιών με το Ιράν και τη Συρία κ.ά. εγκεφαλικά και μη σενάρια. Από αυτά τίποτα δεν δούλεψε: το ΡΚΚ διελύθη και ο φυλακισμένος αρχηγός του έγινε λομπιστας της τουρκικής υποψηφιότητας στην ΕΕ, η Συρία υποχώρησε έναντι της Αγκυρας μόλις της έφριξε τα δόντια και η Τουρκία έ-

χει ενδυναμωθεί τα τελευταία δέκα χρόνια στρατιωτικά και στρατηγικά. Η ελληνική ελίτ άρχισε δειλά δειλά να υιοθετεί μια νέα άποψη, ότι μια σταθερή Τουρκία με αναπτυσσόμενη μεσαία τάξη, περισσότερη δημοκρατία και σαφή ευρωπαϊκή προοπτική μπορεί να μας βγει σε καλό. Η μετάβαση δεν ήταν εύκολη. Ολοι συμφωνούν σε κατ' ιδίαν συνομιλίες ότι αυτή είναι η μοναδική στρατηγική επιλογή αλλά όταν πρέπει να το πουν δημοσίως ο ένας φοβάται τον άλλον: το ΠαΣοΚ τη ΝΔ, το ΠαΣοΚ τον παλιό εαυτό του και όλοι μαζί το εθνικοαπελευθερωτικό μέτωπο ΚΚΕ-Χαρλαμπίδη-εθνικιστών.

Αν η Ελλάδα πει το «ναι» στο Ελσίνκι, τότε θα αρχίσει η μεγάλη δοκιμασία που θα αποδείξει το κατά πόσον η νέα αντίληψη που θέλει τη χώρα μας αρωγό μιας σταθερής και εκσυγχρονισμένης Τουρκίας ήταν σωστή ή όχι. Είναι στο χέρι της Αγκυρας να διαφύσει τις ελληνικές ελπίδες και να μας ενααφέρει στο οικείο περιβάλλον της ψυχροπολεμικής ανασφάλειας. Ουδείς πρέπει βεβαίως να ονειρεύεται - δικήν Πολύταρα σε αμερικανικό παραμύθι - ότι όλα τα προβλήματα θα λυθούν διά μαγείας. Θα είναι ένας δύσκολος δρόμος καθώς οι ακραίοι των δύο πλευρών στα υπουργεία Αμυνας και Εξωτερικών, τα δημοσιογραφικά και πολιτικά γραφεία θα περιμένουν με λαχάρτα το πρώτο στραβοπάτημα.

Η Ελλάδα πάντως δεν έχει τίποτα να χάσει από ένα «ναι» με ανταλλάγματα. Ακόμη και αν ο μετά το Ελσίνκι ελληνοτουρκικός διάλογος καταρρεύσει, σε μερικά χρόνια η Ελλάδα θα έχει κερδίσει ένα σημαντικό διάστημα πρεμίας, ανάπτυξης και βέβαια θα έχει κρατήσει το μεγάλο της χαρτί: ένα βέτο σε 10 ή 20 χρόνια αν η Τουρκία διαφύσει τις ελληνικές ελπίδες αλλά και τα σχέδια μιας δικής της ελίτ.

ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ > Ποια άλλα θέματα, πλιν αυτών που αφορούν την Ελλάδα και το καθεστώς των σχέσεων της Τουρκίας με την Ευρώπη, περιέχονται στην ατζέντα των ευρωπαϊών εταιρών μας

Κοινή διακήρυξη για τη νέα χιλιετία

Η ενταξιακή πορεία της Κύπρου στην ΕΕ και το καθεστώς των σχέσεων της Τουρκίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση απασχολούν ασφαλώς την Ελλάδα αλλά για τους ευρωπαίους εταίρους στο Ελσίνκι άλλα θέματα είναι τα κυρίου ενδιαφέροντος.

Τερματίζεται λ.χ. τον ερχόμενο Μάρτιο η Συμφωνία Λομέ, των οικονομικών και εμπορικών σχέσεων της Ευρώπης με 70 και πλέον χώρες της Αφρικής, της Ασίας και της Κα-

Ρεπορτάζ
ΣΤ. ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ

ραιβικής. Η ανανέωση της συμφωνίας, που μεταξύ άλλων προβλέπει ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις χωρών αυτών των περιοχών και μειωμένους δασμούς για τα αγροτικά και άλλα προϊόντα τους, δεν θα είναι δύσκολο να αποφασισθεί.

Αλλά το περιεχόμενο μιας τέτοιας συμφωνίας δεν μπορεί να είναι ίδιο με εκείνο της Συμφωνίας Λομέ, επειδή η όλη πολιτική και οικονομική κατάσταση έχει αλλάξει από την περασμένη δεκαετία, όταν υπεγράφη η συνθήκη.

Κάποιες αντιρρήσεις των «βορείων της ΕΕ» για τη δημοκρατική πορεία τους και οι γαλλοισπανικές αντιδράσεις για τη χρηματοδότηση των καλλιέργειών σε αφρικανικές χώρες είναι βέβαιο ότι θα αντιμετωπισθούν εύκολα στο συμβούλιο του Ελσίνκι.

Ενδιαφέρον αλλά και πρόβλημα παρουσιάζει η ενταξιακή πορεία στην ΕΕ των έξι χωρών του «δεύτερου κύματος» - της Σλοβακίας, της Λιθουανίας, της Λετονίας, της Βουλγαρίας, της Ρουμανίας και της Μάλτας.

Συγκεκριμένα, δεν έχει ακόμη αποφασισθεί αν θα περάσουν αμέσως στο στάδιο των απευθείας, κατά χώρα, συνομιλιών - όπως ζητούν και οι έξι χώρες - ή αν θα εγκαταλειφθούν από την ΕΕ για ένα συγκεκριμένο ανά χώρα διάστημα, μέχρις ότου εκμηδενίσουν προβλήματα όπως η έλλειψη διαφάνειας, η αμοιβή της εργασίας, η δικαιοσύνη κτλ., τα οποία είναι ενδημικά στις περισσότερες από τις υποψήφιες χώρες και επισημαίνονται από τις Βρυξέλλες.

Στο Ελσίνκι θα υπάρξει απάντηση σ' αυτό όπως και σε άλλα σχετικά ζητήματα.

Το πρόβλημα της Τσεχίας δεν πρόκειται να συζητηθεί σε βάθος, παρ' όλο που αποτελεί επιδίωξη της Ουάσιγκτον και, ως εκ τούτου, πρέπει να αναμειχθεί η φιλοαμερικανική πτέρυγα της ΕΕ (Ολλανδία, Βρετανία κ.α.) θα επιμείνει να υπάρξει σκληρή απόφαση για τη Μόσχα. Ταυτοχρόνως όμως οι ευρωπαίοι ηγέτες βλέπουν ότι οι στρατιωτικές επιχειρήσεις τερματίζονται, ότι η Ρωσία είναι πάλι κυρία του πακινιδίου και, το

Οι ευρωπαίοι σοσιαλιστές στην αναμνηστική οικογενειακή φωτογραφία μετά τη συνάντησή που είχαν χθες στο Ελσίνκι

Η πρώτη πράξη των ευρωπαίων ηγετών στο Ελσίνκι θα είναι η υιοθέτηση πρότασης του φινλανδού πρωθυπουργού κ. Π. Λίπονεν, η οποία θα απευθύνεται προς όλους τους πολίτες της Ευρώπης και θα υπογραμμίζει τους στόχους και τα οράματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

σπουδαιότερο, ότι οι «15» δεν έχουν τον τρόπο να ασκήσουν οποιαδήποτε πίεση στη Μόσχα. Οικονομικές και εμπορικές κυρώσεις είναι αδιανόητες. Αντιθέτως, οι «15» θα προβληματισθούν πολύ για το αν θα πρέπει να συνεχισθούν οι κυρώσεις κατά της Σερβίας και η διπλωματική της απομόνωση.

Όλοι διαπιστώνουν ότι η θέση του προέδρου Μιλόσεβιτς, εναντίον του οποίου στρέφονται οι κυρώσεις, κάθε άλλο παρά υπονομεύθηκε. Αν οι Ευρωπαίοι ήταν δυνατόν να αγνοήσουν την αμερικανική ακαμψία στο ζήτημα των μέτρων κατά του Βελι-

γραδίου, θα είχε ήδη ληφθεί απόφαση για την άρση τους. Ο πρόεδρος Κλίντον όμως επιμένει - και το δήλωσε επανειλημμένως - ότι πρέπει να συνεχισθεί η επιβολή των μέτρων. Η παρουσία 100.000 και πλέον ψηφοφόρων σερβικής καταγωγής που ζουν στις ΗΠΑ επηρεάζει φυσικά τη στάση του Λευκού Οίκου.

Τέλος, υπάρχει και το θέμα της δημιουργίας ευρωπαϊκής στρατιωτικής δύναμης που θα επεμβαίνει όχι μόνο σε κρίσεις αλλά και για την αποσούβση τους προληπτικά. Εδώ τα πράγματα είναι δύσκολα και κάπως επικίνδυνα για την ΕΕ, όπως έδειξε η συ-

ζήτηση των υπουργών Εξωτερικών την περασμένη Δευτέρα στις Βρυξέλλες.

Όλοι επιθυμούν αυτή τη δύναμη, αλλά όλοι διστάζουν να πάρουν τις δέουσες αποφάσεις. Είναι αλήθεια ότι υπάρχουν μεγάλα προβλήματα - και το οικονομικό δεν είναι από τα μικρότερα. Υπάρχει η αντίθεση των ΗΠΑ, υπάρχει η αδιαφορία των «βορείων» της Ευρώπης, υπάρχει και η απροθυμία των ευρωπαίων «μεγάλων» να έλθουν σε (διπλωματική) ρήξη με την Ουάσιγκτον.

Και φυσικά το πρόβλημα συνδέεται με την ύπαρξη και τη λειτουργία του ΝΑΤΟ. Ω-

στόσο υπάρχει και η ανάγκη να υπάρξει ευρωπαϊκή στρατιωτική δύναμη, εντός του εργοδιαγράμματος του ΝΑΤΟ αλλά με ανεξάρτητη ηγεσία, που θα παίρνει αποφάσεις όχι πάντοτε απαραίτητως ευθυγραμμισμένες με της Ατλαντικής Συμμαχίας.

Στις Βρυξέλλες οι υπουργοί Εξωτερικών έδειξαν ότι μπορεί να βρεθεί μια «λύση ισορροπίας», αλλά παρέμειναν, ως ώφειλαν, το θέμα στους ηγέτες. Θα έχουν στο Ελσίνκι οι εταίροι την ψυχραιμία, τον χρόνο και τον ρεαλισμό να προχωρήσουν στη λήψη αποφάσεων, όπως είχε συμφωνηθεί κατ' αρχήν στο

προηγούμενο συμβούλιο, στην Κολωνία, και επιβεβαίωσε προ ημερών η σύνοδος των υπουργών Εξωτερικών στις Βρυξέλλες; Αυτή τη στιγμή η απάντηση είναι μάλλον καταφατική.

Αλλά η πρώτη πράξη των ευρωπαίων ηγετών στο Ελσίνκι θα είναι, με πρόταση του φινλανδού πρωθυπουργού κ. Π. Λίπονεν, η υιοθέτηση μιας «κοινής Διακήρυξης της Χιλιετίας», η οποία θα απευθύνεται προς όλους τους πολίτες της Ευρώπης και θα υπογραμμίζει τους στόχους, τα οράματα, τις προσπάθειες και τα επιτεύγματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άμυνα, διεύρυνση και θεσμοί αποτελούν το βασικό τρίπτυχο της Συνόδου Κορυφής

ΕΛΣΙΝΚΙ. Άμυνα, διεύρυνση, θεσμοί. Αυτά είναι το βασικό τρίπτυχο της Συνόδου Κορυφής της ΕΕ που αρχίζει σήμερα στο Ελσίνκι και όπου το βασικό ζήτημα είναι η μορφή και το περιεχόμενο που θα λάβει η Ενωμένη Ευρώπη τις προσεχείς δεκαετίες.

Σε ό,τι αφορά τη διεύρυνση οι «15» έχουν σε γενικές γραμμές συμφωνήσει ότι από την άνοιξη του 2000 θα διαπραγματεύονται τις ενταξιακές προοπτικές δώδεκα χωρών, δηλαδή δέκα ανατολικών, της Κύπρου και της Μάλτας. Για την Τουρκία ακόμη και αν λάβει σήμερα χώρα θα πρέπει να αυξηθούν οι τομείς όπου οι αποφάσεις θα λαμβάνονται κατά πλειοψηφία και όχι με ομοφωνία. Τρίτον θα πρέπει να υπάρξει αναστάθμιση των ψήφων που

θέσεων που έχει θέσει η ΕΕ για την προσχώρηση νέων μελών.

Για να περιλάβει όμως στους κόλπους της νέα μέλη θα πρέπει η ΕΕ να λύσει το θέμα της πρόβλεψης αφού λίγο πολύ οι πάντες συμφωνούν ότι υπό τις σημερινές διαδικασίες υιοθέτησης των κοινοτικών αποφάσεων η διευρυνόμενη ΕΕ δεν θα καταφέρει να λειτουργεί. Η κυρίαρχη άποψη στην ΕΕ είναι ότι θα πρέπει να υπάρξουν τρεις βασικές αλλαγές. Πρώτον θα πρέπει να λυθεί το θέμα του αριθμού των επιτρόπων. Δεύτερον θα πρέπει να αυξηθούν οι τομείς όπου οι αποφάσεις θα λαμβάνονται κατά πλειοψηφία και όχι με ομοφωνία. Τρίτον θα πρέπει να υπάρξει αναστάθμιση των ψήφων που

διαθέτει σήμερα κάθε χώρα στο Συμβούλιο των υπουργών, με άλλα λόγια να μεταβληθεί το «ειδικό βάρος» των «μικρών χωρών» στις διαδικασίες λήψης των κοινοτικών αποφάσεων, προς όφελος φυσικά των «μεγάλων χωρών».

Τέλος, οι «15» θα πρέπει σήμερα και αύριο στο Ελσίνκι να αποφασίσουν αν όντως προτίθενται μέσα στα επόμενα τρία χρόνια να δημιουργήσουν μια «κοινοτική μεραρχία», περίπου 50.000 ανδρών, ικανή να μεταφερθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα οπούδήποτε κρίνεται αναγκαίο, είτε για ανθρωπιστικούς λόγους είτε για να διαχειριστεί μείζονος σημασίας κρίσεις.

Για να συμβεί αυτό οι «15» θα πρέπει να δημιουργήσουν νέα θεσμικά

όργανα τόσο διπλωματικού όσο και στρατιωτικού χαρακτήρα. Θα πρέπει επίσης να λύσουν το ζήτημα της συμμετοχής στην κοινοτική άμυνα των ευρωπαϊκών χωρών του ΝΑΤΟ που δεν μετέχουν στην ΕΕ. Η κυρίαρχη άποψη στην ΕΕ είναι ότι οι χώρες αυτές θα πρέπει να χωριστούν σε δύο κατηγορίες. Σε αυτές που είναι υποψήφιες για ένταξη και με τις οποίες οι «15» θα διαβουλεύονται προ της λήψης των αποφάσεών τους και σε αυτές που δεν είναι υποψήφιες και τις οποίες θα ενημερώνουν μετά τη λήψη των αποφάσεων. Εν πάση περιπτώσει όμως τις αποφάσεις θα τις λαμβάνουν τα κράτη-μέλη της ΕΕ, ενδεχόμενο που δεν ενθουσιάζει κυρίως τους Τούρκους, οι οποίοι θεωρούν ότι ειδικά για το θέμα αυτό θα πρέπει να έχουν δικαίωμα ψήφου στην ΕΕ.

Αποστολή
Μ. ΣΠΗΘΟΥΡΑΚΗΣ